

مقایسه برخی توانایی‌های کاربردشناختی کودکان فارسی زبان

کم‌شنوای شدید ۴ تا ۶ ساله با همسالان شنوا

*نچوا موسوی^۱، طاهره سیما شیرازی^۲، اکبر داروئی^۳، مریم دانای طوسی^۴، عباس پورشهباز^۵، مهدی رهگذر^۶

چکیده

هدف: کاربردشناسی زبان عبارت از مطالعه کنشهای گفتاری و جنبه‌های اجتماعی تعاملات ارتباطی در بافت زبان است. کودکان کم‌شنوا، به دلیل محروم بودن از حس شنوایی که نقش مهمی در رشد مهارت‌های زبانی دارد، در تمام سطوح زبان و از جمله کاربردشناسی با مشکلاتی مواجهند. هدف از این پژوهش، مقایسه برخی توانایی‌های کاربردشناختی شامل پیگیری موضوع، نوبت‌گیری و اصلاح مکالمه در کودکان فارسی زبان کم‌شنوای شدید ۴ تا ۶ ساله با همسالان شنوا می‌باشد.

روش بررسی: در این پژوهش مقطعی مورد-شاهدی، ۲۱ کودک شنوا به روش تصادفی ساده از مهدکودک‌های عادی و ۲۱ کودک کم‌شنوای شدید به روش نمونه‌گیری دردسترس از مراکز توانبخشی و کلینیک‌های گفتاردرمانی تهران و کرج انتخاب شده و مهارت‌های کاربردشناسی آنها با استفاده از تکالیف محقق‌ساخته در خصوص پیگیری موضوع، نوبت‌گیری و اصلاح مکالمه مورد بررسی قرار گرفت. روایی محتوایی تکالیف، توسط یک زبان‌شناس و دو آسیب‌شناس گفتار و زبان و پایایی تمامی آنها به روش آزمون-بازآزمون و ضریب همبستگی ۰/۷۰ تا ۰/۹۵ مورد تأیید قرار گرفت. لازم به ذکر است ابتدا خرده‌آزمونهای هوش غیرکلامی از آزمودنیها به عمل آمد و در صورتی که نمره هوش آزمودنی در محدوده طبیعی به دست می‌آمد، تکالیف کاربردشناختی در اختیار او قرار می‌گرفت. داده‌های حاصل با استفاده از آزمونهای مجذور خی، تی مستقل و مان ویتنی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: میانگین مدت‌زمان پیگیری موضوع ($P < 0/001$)، نمرات نوبت‌گیری ($P < 0/001$)، اصلاح مکالمه از نوع پاسخ به درخواست برای رفع ابهام ($P = 0/003$) و اصلاح مکالمه از نوع درخواست برای رفع ابهام ($P = 0/002$) بین دو گروه کم‌شنوا و شنوا اختلاف معناداری داشت. نتیجه‌گیری: کودکان کم‌شنوا در به‌کارگیری مهارت‌های کاربردشناسی ضعیف‌تر از کودکان شنوا عمل می‌کنند.

کلید واژه‌ها: کم‌شنوای شدید / کاربردشناسی / پیگیری موضوع / نوبت‌گیری / اصلاح مکالمه

- ۱- کارشناس ارشد آسیب‌شناسی گفتار و زبان، عضو هیئت علمی دانشکده توانبخشی دانشگاه علوم پزشکی تبریز
- ۲- دانشجوی دکترای گفتاردرمانی، عضو هیئت علمی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- ۳- دانشجوی دکترای گفتاردرمانی
- ۴- دکترای زبان‌شناسی، عضو هیئت علمی مؤسسه پژوهشی کتب درسی و نوآوری‌های آموزشی
- ۵- دکترای روانشناسی، استادیار دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- ۶- دکترای آمار زیستی، استادیار دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

تاریخ دریافت مقاله: ۸۷/۷/۲۷

تاریخ پذیرش مقاله: ۸۸/۶/۲۲

*آدرس نویسنده مسئول:

تبریز، خ ولی‌عصر (عج)، خ توانیر شمالی، دانشکده توانبخشی دانشگاه علوم پزشکی تبریز، گروه گفتاردرمانی
تلفن: ۰۴۱۱-۳۳۳۹۷۷۲

*E-mail: moosavi_slp@yahoo.com